

Ustawa o funduszu sołeckim z dnia 20 lutego 2009 roku określa sposób prowadzenia gospodarki finansowej sołectw w ramach budżetu gminnego. Uchwalenie Ustawy miało na celu wzmocnienie sołectwa, będącego najmniejszą jednostką pomocniczą gminy.

Potrzeby społeczności sołectw można efektywnie zaspakajać na poziomie niższym niż poziom gminy, właśnie na poziomie sołectwa. Ważne jest zapewnienie sołectwom instrumentów rozwoju. Jednym z takich instrumentów jest fundusz sołecki.

Fundusz sołecki krok po kroku

W budżecie gminy można wydzielić pieniądze, o których przeznaczeniu zdecydują mieszkańcy wsi, a ich decyzja będzie ostateczna. Te środki tworzą fundusz sołecki. Procedura jego ustalania i wydatkowania została opisana w Ustawie o funduszu sołeckim z 20 lutego 2009 roku. Celem Ustawy było zapewnienie mieszkańcom wsi możliwości samodzielnego i wspólnego decydowania o swoim otoczeniu i jakości życia.

Fundusz sołecki realizowany według Ustawy wymaga przestrzegania procedur oraz trzymania się terminów. Cały proces nie jest skomplikowany.

Poniżej przedstawiamy „krok po kroku” schemat wyodrębniania i realizacji funduszu sołeckiego w gminach wraz z wyjaśnieniami. Warto zwrócić uwagę na fakt, że nie tylko rada gminy, lecz również sołtys czy sołtyska oraz mieszkańcy mogą mieć wpływ na to czy w gminie jest fundusz sołecki, czy nie.

Krok 1:

Przyjęcie przez radę gminy uchwały o wyodrębnieniu funduszu sołeckiego

Rada gminy powinna do 31 marca każdego roku przyjąć uchwałę o wyodrębnieniu lub niewyodrębnieniu funduszu sołeckiego na kolejny rok budżetowy.

Porada: Niestety, mimo zapisów Ustawy, nie każda rada gminy dyskutuje na temat funduszu sołeckiego i podejmuje na ten temat uchwałę. Jeśli chcesz, żeby fundusz sołecki został wyodrębniony w twojej gminie, a rada gminy nie zajmuje się tym tematem, sam zacznij działać. Starając się przekonać radę gminy do podjęcia uchwały w tej sprawie, możesz podjąć jedno lub kilka z opisanych poniżej działań:

- Porozmawiać z sołtysami poszczególnych wsi i przekonać ich do poparcia inicjatywy wyodrębnienia funduszu sołectkiego. Ważne jest, aby w czasie dyskusji w gminie o przyjęciu funduszu sołectkiego, sołtysi wyrażali zgodne stanowisko. Możesz również przygotować krótką treść petycji do rady gminy o wyodrębnienie funduszu sołectkiego i poprosić sołtysów o jej podpisanie. Taki dokument podpisany przez większość sołtysów, na pewno zostanie potraktowany poważnie przez radę gminy.
- Jeśli w twojej gminie ludzie nie wiedzą dokładnie, o co chodzi z funduszem sołectkim i nie chcą go poprzeć, ponieważ obawiają się problemów i trudności związanych z papierami oraz biurokracją, możesz zorganizować spotkanie dla sołtysów i radnych. Zaproś osobę, która zna się dobrze na funduszu sołectkim i która wyjaśni wszelkie wątpliwości oraz wytłumaczy dokładnie co i jak powinno przebiegać. Osobą taką może być przedstawiciel/ka innej gminy, wojewody, czy też organizacji zajmującej się sołectkimi tym tematem.
- Porozmawiać z radnymi gminy i przedstawić im plusy przyjęcia funduszu sołectkiego w gminie. Przekonać ich może również podpisana przez sołtysów petycja.
- Skierować wniosek do przewodniczącego rady gminy w trybie art. 241 Kodeksu Postępowania Administracyjnego w sprawie przyjęcia uchwały o wyodrębnieniu funduszu sołectkiego. Przewodniczący rady gminy jest zobowiązany do odpowiedzenia na pismo w ciągu 30 dni.

Krok 2:

Wyliczenie przez wójta/burmistrza środków, jakie będą przysługiwały sołectwom

Jeżeli w twojej gminie został wyodrębniony fundusz sołectki kolejną ważną datą jest 31 lipca. To do tego dnia wójt/burmistrz gminy musi przekazać sołtysom informację na temat wysokości środków na każde sołectwo. Informacja o dokładnej kwocie powinna dotrzeć do sołtysów najpóźniej właśnie do 31 lipca każdego roku.

Wysokość środków przeznaczonych na konkretne sołectwo wynosi:

$$F = (2 + Lm/100) \times Kb$$

Poszczególne symbole we wzorze oznaczają:

F –wysokość środków przeznaczonych na dane sołectwo, nie może być jednak wyższa niż dziesięciokrotność Kb.

Lm – liczbę mieszkańców sołectwa według stanu na ostatni dzień czerwca roku poprzedzającego rok, w którym poniesione zostaną wydatki (na przykład: przy ustalaniu kwoty funduszu sołectkiego na rok 2011 brano pod uwagę liczbę mieszkańców na dzień 30 czerwca 2010 roku). Liczbę mieszkańców określa się na podstawie prowadzonego przez gminę zbioru danych stałych mieszkańców.

Kb – to kwota bazowa obliczona poprzez podzielenie dochodów gminy oraz liczby mieszkańców gminy wg stanu na 31 grudnia roku poprzedzającego o dwa lata rok poniesienia wydatków (na przykład: kwotę funduszu sołectkiego na rok 2011 ustalono na podstawie danych o liczbie ludności z dnia 31 grudnia 2009 roku

Krok 3:

Przygotowanie zebrania wiejskiego i poinformowanie o nim mieszkańców

Sołtys wiedząc, jaką kwotę sołectwo ma do dyspozycji powinien najpóźniej do 30 września zwołać zebranie wiejskie, podczas którego mieszkańcy zdecydują, na co wydać pieniądze z funduszu sołectkiego. Już wcześniej, przed zebraniem, można myśleć i dyskutować na temat tego, jaki można włożyć wniosek i co sfinansować.

Porady:

- * Organizując zebranie wiejskie przygotuj informację, w której będzie wyraźnie powiedziane, że zebranie dotyczy podjęcia decyzji, na co wydać pieniądze z funduszu sołectkiego.
- * W zaproszeniu na zebranie podaj kwotę funduszu o jakiej mieszkańcy będą decydować.
- * Wytłumacz w zaproszeniu, że to mieszkańcy sami podejmą decyzję o tym, czy pieniądze zostaną wydane na wiatę przystankową, imprezę integracyjną czy na coś innego i że ta decyzja będzie ostateczna. * Postaraj się przekazać informację tak, aby dotarła do możliwie wielu mieszkańców. Często sołtysi informując o zebraniu wiejskim ograniczają się do wywieszenia kilku ogłoszeń na tablicy, w sklepie lub innych miejscach. Zastanów się czy nie warto potraktować tego zebrania w szczególny sposób i nie spróbować innych metod przekazania zaproszeń mieszkańcom.

Przykładowe metody, jakich możesz użyć to:

- * włożyć w bramę każdego gospodarstwa,
- * porozmawiać osobiście z mieszkańcami i zaprosić ich na zebranie,
- * wysłać zaproszenia smsem
- * ogłosić informację o zebraniu w kościele

- * wywiesić ogłoszenia w różnych punktach wsi
- * umieścić informacje na stronie internetowej urzędu gminy lub sołectwa
- * wyłożyć informacje w bibliotece i przekazać informacje osobom pracującym w bibliotece, tak aby również one przekazywały informacje na ten temat
- * kurenda

Pamiętaj - żeby fundusz sołecki okazał się sukcesem, ważne jest, aby jak najwięcej mieszkańców sołectwa brało udział w decydowaniu o projekcie, a później w jego wykonaniu. Jednym z głównych celów funduszu sołeckiego jest angażowanie mieszkańców w sprawy wsi. Rola mieszkańców nie kończy się na uchwaleniu wniosku!

Krok 4:

Zebranie wiejskie

Jak zostało powiedziane, o przeznaczeniu pieniędzy decyduje zebranie wiejskie. O tym kto może wziąć w nim udział i jakie inne warunki muszą być zapewnione, aby decyzje były ważne mówi statut sołectwa. A zatem to zebranie wiejskie jest podejmuje decyzję, a sołtys jest organem wykonawczym. Ustawa mówi, że propozycję wniosku do dyskusji mogą złożyć:

- 1) sołtys
- 2) rada sołecka
- 3) 15 dorosłych mieszkańców sołectwa

Zwołując zebranie należy przestrzegać tego, co zapisano w statucie (na ile dni przed zebraniem poinformować mieszkańców, w jaki sposób itp.), w jaki sposób zebranie powinno przebiegać (porządek obrad), w jaki sposób powinno być udokumentowane (protokół z zebrania, lista obecności) oraz jakie czynności sołtys podejmuje po zebraniu (np. terminowe przekazanie uchwał oraz protokołu z zebrania wójtowi/burmistrzowi).

Nieprzestęganie tych warunków może spowodować unieważnienie podjętych uchwał zebrania wiejskiego. W konsekwencji przepadnie możliwość sfinansowania działań, które mieszkańcy wybrali.

Aby wniosek do funduszu sołeckiego mógł być zrealizowany, musi spełniać trzy warunki, które trzeba wziąć pod uwagę podczas dyskusji i planowania wniosku:

- * przedsięwzięcia mieszczą się w katalogu zadań własnych gminy,
- * są zgodne ze strategią rozwoju,
- * służą poprawie warunków życia mieszkańców

Krok 5:

Przedłożenie wniosku sołectwa do wójta

Aby wniosek o dofinansowanie z funduszu sołectkiego był poprawny, musi zawierać:

1. Wskazanie przedsięwzięć do realizacji na terenie danego sołectwa
2. Oszacowanie kosztów realizacji danych przedsięwzięć – koszty przedsięwzięć muszą mieścić się w limicie przeznaczonym dla danego sołectwa,
3. Uzasadnienie. Jest to bardzo ważny element wniosku. W uzasadnieniu powinniśmy przede wszystkim wskazać, w jaki sposób realizacja danego przedsięwzięcia przyczyni się do poprawy warunków życia mieszkańców danego sołectwa.
4. Wniosek musi być złożony we właściwym terminie (do 30 września każdego roku, na rok następujący)

Jeśli wójt uzna, że wniosek nie spełnia powyższych wymogów, w ciągu 7 dni od dnia jego otrzymania informuje o tym sołtysa.

Sołtys za pośrednictwem wójta/burmistrza może w ciągu 7 dni podtrzymać odrzucony wniosek, bądź też (o ile jest jeszcze przed 30 września) zorganizować ponownie zebranie wiejskie i uchwalić raz jeszcze wniosek – poprawiony pod względem formalnym. W razie wątpliwości warto jeszcze przed uchwaleniem wniosku skonsultować się z kimś z urzędu gminy, jeśli chodzi o formalne przygotowanie wniosku, jak również, jeśli chodzi o oszacowanie kosztów przedsięwzięcia – pozwoli to obu stronom uniknąć nieścisłości i późniejszych problemów.

Zalecamy, aby oprócz wniosku na ręce wójta złożyć: protokół z zebrania, podczas którego uchwalono wniosek o sfinansowanie przedsięwzięć z funduszu sołectkiego oraz listę obecności z zebrania wiejskiego.

Pamiętaj, aby po zebraniu wiejskim, podczas którego uchwalono wniosek, poinformować o treści wniosku mieszkańców, którzy byli nieobecni na zebraniu. Jest to dobry sposób na pokazanie wszystkim mieszkańcom, że zależy nam na tym, aby wiedzieli, co się dzieje we wsi. Pozwoli to również osobom nieobecnym podczas zebrania na włączenie się w działania związane z realizacją wniosku

Krok 6:

Uchwalony wniosek, które spełnił wymagania, musi zostać wprowadzony do budżetu.

Budżet uchwała rada w kolejnych miesiącach.

Rada gminy podejmuje uchwałę o włączeniu przedsięwzięć finansowanych ze środków funduszu sołeckiego do budżetu gminy w oparciu o wymienione już wcześniej kryteria:

- * wnioskowane przedsięwzięcia mieszczą się w katalogu zadań własnych gminy,
- * są zgodne ze strategią rozwoju,
- * służą poprawie warunków życia mieszkańców

Krok 7:

Realizacja zadań z funduszu sołeckiego przyjętych w budżecie gminy

Zadania ze środków funduszu sołeckiego realizowane są zgodnie z opisem we wniosku.

Fundusz sołecki jest częścią budżetu gminy, za którego wykonanie odpowiedzialny jest wójt.

Rolą sołtysa i mieszkańców nie ogranicza się tylko do uchwalenia i złożenia wniosku. Polega ona, między innymi, na:

- kontroli terminów realizacji i jakości wykonania przedsięwzięcia
- udziale w realizacji przedsięwzięcia, jeżeli tak zdecydowali podczas zebrania. Może to być ich praca lub wkład rzeczowy.

Mieszkańcy mają prawo pytać wójta o terminy realizacji zadań. Gwarantuje im to Konstytucja, w art. 61. Wójt musi odpowiedzieć w ciągu 14 dni.

O wątpliwościach i problemach związanych z realizacją funduszu sołeckiego piszemy na stronie: www.funduszesoleckie.pl

Jeśli mają państwo pytania dotyczące funduszu sołeckiego, prosimy kierować je na adres:

funduszesoleckie@sligo.pl

Opracowanie: Dariusz Kraszewski, Stowarzyszenie Liderów Lokalnych Grup Obywatelskich

Spotkanie zorganizowane jest we współpracy ze Stowarzyszeniem Liderów Lokalnych Grup Obywatelskich w ramach akcji „Masz Głos, Masz Wybór” realizowanej przez Fundację im. Stefana Batorego

